

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 30 marca 2011 r.

**Pani
Beata Orlicka
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Damnicy**

LGD-4100-001-06/2011
P/10/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Damnicy (dalej: „GOPS”). Przedmiotem kontroli była realizacja w 2010 r. zadań wynikających z *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* oraz działania windykacyjne związane ze zwrotem wypłaconych świadczeń alimentacyjnych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 8 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia skontrolowaną działalność.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń.

1. W zakresie realizacji zadań dotyczących przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wspomagania czynności egzekucyjnych prowadzonych przez komornika sądowego oraz sporządzania sprawozdań ustalono m.in., że:

- Wójt Gminy Damnica, na podstawie *art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*¹, upoważnił Panią do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania decyzji. W 2010 r. wydano 108 decyzji w sprawach o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w następstwie których wypłacono środki w kwocie 339,1 tys. zł. W wyniku badania 15 spraw (13,9%) stwierdzono m.in., że:
  - świadczenia z funduszu były przyznawane osobom uprawnionym (*art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*), spełniającym kryterium dochodowości, o którym mowa w *art. 9 ust. 2 ww. ustawy*,
  - wysokość przyznanych świadczeń nie przekraczała 500 zł (*art. 10 ust. 1 ustawy*),
  - świadczenia były wypłacane w okresach miesięcznych (*art. 20 ust. 1 ustawy*),
  - 14 decyzji (93,3%) zostało wydanych w terminie do jednego miesiąca od złożenia wniosku, tj. zgodnie z *art. 35 § 3 kpa*²,
  - w przypadku 9 z 15 badanych spraw (60%), w których Gmina Damnica była organem właściwym dłużnika, GOPS przeprowadzał wywiady alimentacyjne lub podejmował próby ich przeprowadzenia oraz informował komornika sądowego o dokonanych ustaleniach (*art. 5 ust. 1 i art. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*),
  - sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w *ww. ustawie* były składane w terminie i w formach określonych w *§ 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*³.
- wystąpiły nieprawidłowości polegające na:
  - rozpatrzeniu 2 wniosków o przyznanie świadczenia (13,3%), w których nie podano wszystkich danych wymaganych *art. 15 ust. 3 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, tj. numeru PESEL albo serii i numeru dowodu osobistego lub paszportu, bez wezwania stron do uzupełnienia braków (*art. 64 § 2 kpa*),
  - niezobowiązaniu przez GOPS dwóch dłużników, którzy nie wywiązywali się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, do zarejestrowania się

---

¹ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.)

² Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)

³ Dz.U. Nr 173, poz. 1075

w powiatowym urzędzie pracy, co naruszało *art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*. Powodem tego zaniechania, według Pani wyjaśnień, było uznanie, iż osoba niezdolna do pracy musi być zarejestrowana jako poszukująca pracę, a w drugim przypadku - wystąpił zbyt krótki okres upływu czasu od wydania decyzji przyznającej świadczenie. W trakcie kontroli zobowiązano dłużników do zarejestrowania się we właściwym urzędzie pracy,

- niepoinformowaniu powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej 2 dłużników (*art. 5 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy*), pomimo przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego. Nieprawidłowości zostały wyeliminowane w trakcie kontroli,
- wykazywaniu w kwartalnych sprawozdaniach z realizacji zadań przewidzianych w *ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* tylko jednej osoby, która zajmowała się przyjmowaniem interesantów, podczas gdy zadania w zakresie obsługi funduszu alimentacyjnego wykonywało dwóch pracowników GOPS (także osoba zajmująca się obsługą finansowo-księgową świadczeń).

Ponadto w sprawozdaniu za III kwartał 2010 r. kwota wykazana w lipcu była wyższa od wykazanej w ewidencji księgowej GOPS o 100 zł, natomiast w sprawozdaniach za II i IV kwartał nie wykazano 2 decyzji w sprawie rozłożenia na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego co, według Pani wyjaśnień, było spowodowane wystawieniem tych decyzji w systemie komputerowym, korzystając z funkcji „postępowania na decyzjach” zamiast „nienależnie pobranego świadczenia”.

2. W zakresie prowadzonych w GOPS działań windykacyjnych w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz załatwiania spraw dotyczących ulg w spłacie ww. należności ustalono m.in., że:

- Wójt Gminy upoważnił Panią do podejmowania działań windykacyjnych, w tym wystawiania tytułów wykonawczych, w sprawach zwrotu świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania decyzji (*art. 8b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*). Badaniem objęto działania podejmowane wobec 30 spośród 141 dłużników ogółem (21,3%), dla których wydano łącznie 61 decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych (*art. 27 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*) stwierdzając m.in., że:

- 55 decyzji (90,2%) wydano w terminie do 3 miesięcy od dnia zakończenia okresu świadczeniowego lub uchylenia decyzji w sprawie przyznania świadczeń, tj. bezzwłocznie,
  - upomnienia dotyczące świadczeń z okresu 2008/2009 wystawiono w terminie do 3 miesięcy od dnia wydania ww. decyzji, a tytuły wykonawcze (poza jednym przypadkiem) - w okresie od 11 do 31 dni od dnia doręczenia upomnienia,
  - nie stwierdzono przypadków przedawnienia należności budżetu państwa.
- wystąpiły nieprawidłowości polegające na:
- wydaniu 6 decyzji (9,8%) w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń po upływie 3 miesięcy (w tym 2 decyzje po ponad 7 miesiącach) od dnia zakończenia okresu świadczeniowego lub uchylenia decyzji w sprawie przyznania świadczenia. Pomimo że *ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* nie określa terminu wydawania takich decyzji, co podnosiła Pani w złożonych wyjaśnieniach, to jednak wydanie ich w okresie dłuższym niż 3 miesiące od zakończenia okresu świadczeniowego lub po uchyleniu decyzji w sprawie przyznania świadczenia, spowodowało znaczne opóźnienie w rozpoczęciu czynności windykacyjnych,
  - wystawieniu jednego tytułu wykonawczego po upływie 105 dni od dnia doręczenia upomnienia, co opóźniło wszczęcie egzekucji administracyjnej, gdyż zgodnie z *art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*⁴, postępowanie egzekucyjne może być wszczęte już po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia. Zwłoka w wystawieniu tego tytułu wynikała, jak Pani wyjaśniła, z załatwiania wniosku strony o umorzenie zaległości, który wpłynął po doręczeniu upomnienia,
  - niewydaniu decyzji administracyjnej w przypadku odmowy przyznania ulgi w formie rozłożenia na raty zaległości w kwocie 738 zł. Zaniechanie takie naruszyło *art. 104 § 1 kpa*, pozbawiając również stronę prawa do odwołania. Niewydanie decyzji w tej sprawie spowodowane było, jak Pani wyjaśniła, uznaniem, iż wniosek o udzielenie ulgi nie dotyczy decyzji o nienależnie pobranym świadczeniu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wprowadzenie mechanizmów kontrolnych (rozwiązań organizacyjnych) zapewniających:

---

⁴ Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.

- rozpatrywanie wyłącznie kompletnych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
  - zobowiązanie dłużników alimentacyjnych, w uzasadnionych przypadkach, do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy oraz informowanie tego urzędu o potrzebie ich aktywizacji zawodowej,
  - wydawanie decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w terminach umożliwiających szybsze rozpoczynanie czynności windykacyjnych (wystawianie upomnień),
- 2) rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w *ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*,
  - 3) podejmowanie rozstrzygnięć w formie decyzji administracyjnej w przypadku odmowy ulg w spłacie zwrotu świadczeń alimentacyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.